

การเปรียบเทียบภาพลักษณ์ของหญิงระยะตั้งครรภ์
ตามการรับรู้ของตนเองและสามี

นางสาวเพ็ญศรี โห้ธูปผล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีค่าเล่าเรียนมหาวิทยาลัย

ภาควิชาพยาบาลศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2527

ISBN 974-563-760-2

010081

116305632

A COMPARISON OF BODY IMAGE DURING PREGNANCY
AS PERCEIVED BY PREGNANT WOMEN AND
THEIR HUSBANDS

Miss Pensri Peubol

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Nursing Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1984

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การเปรียบเทียบสภาพสังคมของหญิงระยะตั้งครรภ์ ตามการรับ
 ของตนเองและสามี
 โดย นางสาวเพ็ญศรี โพธิ์อุบล
 ภาควิชา พยาบาลศึกษา
 อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สนิตนา บุญใจ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ขอแนะนำให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วน
 หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... *สุวิมล งาม* คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (รองศาสตราจารย์ ดร. สุประดิษฐ์ บุญนาค)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... *Dr. Phul* ประธานกรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมคิด รัชกาลสัตย์)

..... *Dr. Sinitana* กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สนิตนา บุญใจ)

..... *Dr. Sirak* กรรมการ
 (อาจารย์ ดร. ศิเรก ศรีสุโข)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การเปรียบเทียบภาพลักษณ์ของหญิงระยะตั้งครรภ์ ตามการรับรู้
ของตนเองและสามี

ชื่อผู้ผลิต

นางสาวเพ็ญศรี โพธิ์จวบ

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยคณบดีตราจารย์ ดร.ฉันทมา บุญจันทร์

ภาควิชา

พยาบาลศึกษา

ปีการศึกษา

2527

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพลักษณ์ของหญิงระยะตั้งครรภ์ ตามการรับรู้
ของตนเองและสามี เปรียบเทียบภาพลักษณ์ของหญิงระยะตั้งครรภ์ ตามการรับรู้ของตนเองและ
สามีในแต่ละกลุ่มของหญิงตั้งครรภ์ ซึ่งแบ่งตามอายุครรภ์ ประสพการณ์การตั้งครรภ์ จำนวนครั้ง
ของการตั้งครรภ์ กลุ่มตัวอย่างประชากร คือ หญิงตั้งครรภ์และสามีจำนวน 180 คู่ โดยหญิง-
ตั้งครรภ์มารับบริการฝากครรภ์ในโรงพยาบาลที่มีจำนวนเตียงตั้งแต่ 500 เตียงขึ้นไป ในเขต
กรุงเทพมหานคร ทั้งหมด 9 โรงพยาบาล เลือกมา 4 โรงพยาบาล โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง
แบบง่าย ส่วนการเลือกตัวอย่างประชากรใช้วิธีการเลือกแบบกลุ่มตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เครื่องมือ
ที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มี 2 ชุด ชุดที่ 1
สำหรับหญิงตั้งครรภ์ และชุดที่ 2 สำหรับสามี แล้วนำไปหาความตรงตามเนื้อหา หากค่าอำนาจ
คำนวณของแบบสอบถามแต่ละข้อ ด้วยวิธีการทดสอบค่าที (t-test) หากค่าความเที่ยงโดยใช้
วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งหมดเท่ากับ 0.92 วิเคราะห์ข้อมูล
โดยใช้คอมพิวเตอร์ ในการคำนวณค่าร้อยละ คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการ
เปรียบเทียบภาพลักษณ์ของหญิงระยะตั้งครรภ์ เป็นรายข้อตามการรับรู้ของตนเองและสามีเป็น
คู่ ๆ ใช้การทดสอบค่าที (t-test dependent)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ /

1. คะแนนเฉลี่ยของภาพลักษณ์ของหญิงระยะตั้งครรภ์ ตามการรับรู้ของตนเอง เป็นไปทางบวกในระดับน้อยและระดับเป็นกลาง

2. คะแนนเฉลี่ยของภาพลักษณ์ของหญิงระยะตั้งครรภ์ ตามการรับรู้ของสามี เป็นไปทางบวกในระดับมาก และระดับเป็นกลาง

3. เปรียบเทียบภาพลักษณ์ของหญิงระยะตั้งครรภ์ ตามการรับรู้ของตนเองและ สามีในแต่ละกลุ่มของหญิงตั้งครรภ์ ซึ่งแบ่งตามอายุครรภ์ ประสบการณ์การตั้งครรภ์และ จำนวนครั้งของการตั้งครรภ์ ทิศารณาเป็นรายข้อ มีผลการวิจัยโดยสรุปดังนี้

3.1 ภาพลักษณ์ของหญิงที่มีอายุครรภ์ในระยะที่ 1, 2 และ 3 ตามการ รับรู้ของตนเองและสามี ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 18 ข้อ 25 ข้อ และ 23 ข้อ ตามลำดับ จากจำนวน 35 ข้อ

3.2 ภาพลักษณ์ของหญิงที่มีอายุครรภ์ในระยะที่ 1, 2 และ 3 ตามการ รับรู้ของหญิงตั้งครรภ์ที่มีประสบการณ์การตั้งครรภ์ปกติและสามีไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 19 ข้อ 25 ข้อ และ 27 ข้อ ตามลำดับจากจำนวน 35 ข้อ

3.3 ภาพลักษณ์ของหญิงที่มีอายุครรภ์ในระยะที่ 1, 2 และ 3 ตามการ รับรู้ของหญิงตั้งครรภ์ที่มีประสบการณ์การตั้งครรภ์ไม่ปกติและสามีไม่มีความแตกต่างอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 27 ข้อ 23 ข้อ และ 24 ข้อ ตามลำดับ จากจำนวน 35 ข้อ

3.4 ภาพลักษณ์ของหญิงที่มีอายุครรภ์ในระยะที่ 1, 2 และ 3 ตามการ รับรู้ของหญิงครรภ์แรกและสามีไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 22 ข้อ 32 ข้อ และ 21 ข้อ ตามลำดับ จากจำนวน 35 ข้อ

3.5 ภาพลักษณ์ของหญิงที่มีอายุครรภ์ในระยะที่ 1, 2 และ 3 ตามการ รับรู้ของหญิงครรภ์หลัง และสามีไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 23 ข้อ 21 ข้อ และ 27 ข้อ ตามลำดับ จากจำนวน 35 ข้อ

Thesis Title A Comparison of Body Image During Pregnancy
 as Perceived by Pregnant Women and their
 Husbands

Name Miss Pensri Poeubol

Thesis Advisor Assistant Professor Jintana Yintana Yunibhand,
 Ph.D.

Department Nursing Education

Academic Year 1984

ABSTRACT

The purposes of this research were to study the body image during pregnancy as perceived by pregnant women and their husbands and to compare such body image in each group of pregnant women who were classified by gestational age, experience in pregnancy and the number of pregnancy. The samples were consisted of 180 couples selected from antenatal clinic of 4 hospitals in Bangkok by the simple random sampling technique and using the identified criteria. The questionnaire, developed by the researcher, was used for data collection. The content validity of the questionnaire was done. In addition, the instrument was tested for the discrimination power by the t-test technique and estimation of reliability by the coefficient. Its reliability was 0.92. The data were analysed by using various statistical methods which are percentage, arithmetic mean, standard deviation and t-test for the comparison between couples.

The Major Findings:

1. The mean of overall body image during pregnancy as perceived by themselves were positive at lower level and the neutral one.

2. The means of body image during pregnancy as perceived by their husbands were the positive at high or low level and the neutral one.

3. A comparison of body image during pregnancy as perceived by pregnant women and their husbands in each group who were classified by gestational age, experience in pregnancy and the number of pregnancy. The results were the followings.

3.1 Body image during the first, second and third trimesters as perceived by pregnant women and their husbands were not significant different at the 0.5 level in 18 items, 25 items and 23 items from 35 items, consequently.

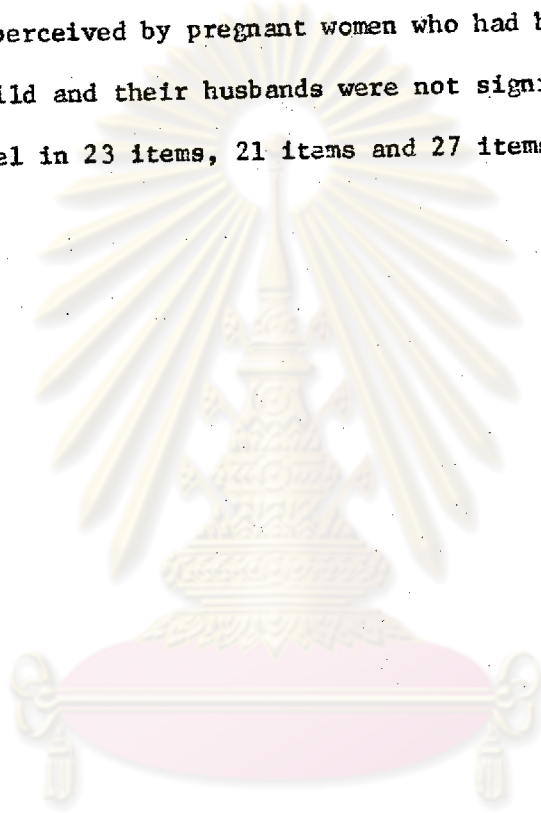
3.2 Body image during the first, second and third trimesters as perceived by pregnant women who have normal experience in pregnancy and their husbands were not significant different at the 0.5 level in 19 items, 25 items and 27 items from 35 items, consequently.

3.3 Body image during the first, second and third trimesters as perceived by pregnant women who have abnormal experience in pregnancy and their husbands were not significant different at the 0.5 level in 27 items, 23 items and 24 items from 35 items, consequently.

3.4 Body image during the first, second and third trimesters as perceived by the women who had their first pregnancy

and their husbands were not significant different at the 0.5 level in 22 items, 32 items and 21 items from 35 items, consequently.

3.5 Body image during the first, second and third trimesters as perceived by pregnant women who had been delivered at least on child and their husbands were not significant different at the 0.5 level in 23 items, 21 items and 27 items from 35 items, consequently.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ถ้าเสร็จลงไปได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินตนา บุญพันธุ์ ที่ให้ความช่วยเหลือในการตรวจ แก้ไข ปรับปรุง ตลอดจนการให้ คำปรึกษาแนะนำ ด้วยความสนใจอย่างยิ่ง รวมทั้งให้กำลังใจโดยตลอดตั้งแต่โครงร่าง วิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.ดิเรก ศิริสุโข ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับเครื่องมือและสถิติ ที่ใช้ในการวิจัยด้วยความสนใจอย่างมาก ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งมาก จึงขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ทั้ง 2 ท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 13 ท่าน (สงวนละเอียดในภาคผนวก) ที่กรุณา ตรวจให้คำแนะนำเกี่ยวกับเนื้อหา คำคุณศัพท์ในแบบสอบถาม ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ โรงพยาบาล ผู้บริหารทางฝ่ายแพทย์ ทายาทที่รับผิดชอบหน่วยฝากครรภ์ รวมทั้งพยาบาล ผู้ช่วยพยาบาลหน่วยฝากครรภ์ของสถานต่าง ๆ ที่กรุณาให้ความร่วมมือ อำนวยความสะดวก เป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบคุณ คุณวาสนา นารักษ์ คุณละออ นาคคำ คุณจิตรา จาวยนต์ คุณกานดา วิเชียรบุญกุล และคุณศิริอรุณ ปัทมวัฒน์ ที่ให้ความช่วยเหลือในการเก็บข้อมูล

เพ็ญศรี โพธิ์อุบล
ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	๔
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๖
กิตติกรรมประกาศ	๗
รายการตารางประกอบ	๘
บทที่	
บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
ปัญหาในการวิจัย	6
สมมติฐานของการวิจัย	7
ขอบเขตของการวิจัย	9
ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย	10
ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัย	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	12
วรรณคดีและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
การเปลี่ยนแปลงของหญิงระยะตั้งครรภ์	14
มโนทัศน์ของภาพลักษณ์	23
พัฒนาการของภาพลักษณ์	26
ภาพลักษณ์ของหญิงระยะตั้งครรภ์	28
การศึกษาและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	33

บทที่

. วิธีดำเนินการวิจัย	37
ตัวอย่างประชากร	37
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	40
การรวบรวมข้อมูล	44
การวิเคราะห์ข้อมูล	45
สถิติที่ใช้ในการวิจัย	47
. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	49
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	92
สรุปผลการวิจัย	94
อภิปรายผล	108
ข้อเสนอแนะ	115
บรรณานุกรม	117
ภาคผนวก	125
ภาคผนวก ก. สถิติที่ใช้และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	126
ภาคผนวก ข. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	133
ภาคผนวก ค. รายงานผู้ทรงคุณวุฒิ	152
ประวัติผู้เขียน	155

ศูนย์วิจัยสุขภาพ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนตัวอย่างประชากรจำแนกตามโรงพยาบาล.....	39
2	จำนวนหญิงตั้งครรภ์จำแนกตามระดับการตั้งครรภ์และอายุครรภ์.....	50
3	จำนวนหญิงตั้งครรภ์จำแนกตามจำนวนครั้งของการตั้งครรภ์ และอายุครรภ์.....	51
4	จำนวนหญิงตั้งครรภ์และลำมีจำแนกตามระดับการศึกษาและอายุครรภ์.....	52
5	จำนวนหญิงตั้งครรภ์และลำมีจำแนกตามอายุ รายได้ของครอบครัว และอายุครรภ์.....	53
6	คะแนนภาพลักษณ์ของหญิงระยะตั้งครรภ์ ตามการรับรู้ของตนเอง และลำมี จำแนกเป็นรายข้อในส่วนไบหมัก เต้านม หัวนม และบริเวณท้อง.....	55
7	คะแนนภาพลักษณ์ของหญิงระยะตั้งครรภ์ ตามการรับรู้ของตนเอง และลำมี จำแนกเป็นรายข้อในส่วนขา รูปร่าง ลูขาคาง อารมณ์ และกิจวัตรประจำวัน.....	57
8	เปรียบเทียบภาพลักษณ์ของหญิงระยะตั้งครรภ์ ตามการรับรู้ของตนเองและลำมีในแต่ละกลุ่มของหญิงตั้งครรภ์ ซึ่งแบ่งตามอายุครรภ์ โดยพิจารณาเป็นรายข้อในส่วนขา รูปร่าง ลูขาคาง อารมณ์ และกิจวัตรประจำวัน.....	60
9	เปรียบเทียบภาพลักษณ์ของหญิงระยะตั้งครรภ์ ตามการรับรู้ของตนเองและลำมีในแต่ละกลุ่มของหญิงตั้งครรภ์ซึ่งแบ่งตามอายุครรภ์ โดยพิจารณาเป็นรายข้อในส่วนขา รูปร่าง ลูขาคาง อารมณ์ และกิจวัตรประจำวัน.....	63

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
10 เปรียบเทียบภาพลักษณ์ของหญิงระยะตั้งครรภ์ ตามการรับรู้ของ ตนเองและสามีในแต่ละกลุ่มของหญิงตั้งครรภ์ที่มีประสบการณ์ การตั้งครรภ์ปกติ ซึ่งแบ่งตามอายุครรภ์ โดยพิจารณาเป็นรายข้อ ในส่วนใบหน้า เต้านม หัวนม และบริเวณท้อง.....	66
11 เปรียบเทียบภาพลักษณ์ของหญิงระยะตั้งครรภ์ ตามการรับรู้ของ ตนเองและสามีในแต่ละกลุ่มของหญิงตั้งครรภ์ที่มีประสบการณ์ การตั้งครรภ์ปกติ ซึ่งแบ่งตามอายุครรภ์ โดยพิจารณาเป็นรายข้อ ในส่วนขา รูปร่าง สุนัขภาพ อารมณ์และกิจวัตรประจำวัน.....	69
12 เปรียบเทียบภาพลักษณ์ของหญิงระยะตั้งครรภ์ ตามการรับรู้ของ ตนเองและสามีในแต่ละกลุ่มของหญิงตั้งครรภ์ที่มีประสบการณ์ การตั้งครรภ์ไม่ปกติ ซึ่งแบ่งตามอายุครรภ์โดยพิจารณาเป็น รายข้อในส่วนใบหน้า เต้านม หัวนม และบริเวณท้อง.....	72
13 เปรียบเทียบภาพลักษณ์ของหญิงระยะตั้งครรภ์ ตามการรับรู้ของ ตนเองและสามีในแต่ละกลุ่มของหญิงตั้งครรภ์ที่มีประสบการณ์ การตั้งครรภ์ไม่ปกติซึ่งแบ่งตามอายุครรภ์ โดยพิจารณาเป็น รายข้อในส่วนขา รูปร่าง สุนัขภาพ อารมณ์ และกิจวัตร - ประจำวัน.....	75
14 เปรียบเทียบภาพลักษณ์ของหญิงระยะตั้งครรภ์ ตามการรับรู้ของ ตนเองและสามีในแต่ละกลุ่มของหญิงครรภ์แรกซึ่งแบ่งตามอายุครรภ์ โดยพิจารณาเป็นรายข้อในส่วนใบหน้า เต้านม หัวนม และ บริเวณท้อง.....	78

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่

หน้า

- 15เปรียบเทียบภาพลักษณ์ของหญิงระยะตั้งครรภ์ ตามการรับรู้ของ
ตนเองและสามีในแต่ละกลุ่มของหญิงครรภ์แรก ซึ่งแบ่งตามอายุ-
ครรภ์โดยพิจารณาเป็นรายข้อในส่วนขา รูปร่าง สุขภาพ อารมณ์
และกิจวัตรประจำวัน 81
- 16เปรียบเทียบภาพลักษณ์ของหญิงระยะตั้งครรภ์ ตามการรับรู้ของ
ตนเองและสามีในแต่ละกลุ่มของหญิงครรภ์หลังซึ่งแบ่งตามอายุ
ครรภ์โดยพิจารณาเป็นรายข้อในส่วนใบหน้า เต้านม หัวนม
และบริเวณท้อง 84
- 17เปรียบเทียบภาพลักษณ์ของหญิงระยะตั้งครรภ์ ตามการรับรู้ของ
ตนเองและสามีในแต่ละกลุ่มของหญิงครรภ์หลัง ซึ่งแบ่งตามอายุ
ครรภ์โดยพิจารณาเป็นรายข้อในส่วนขา รูปร่าง สุขภาพ อารมณ์
และกิจวัตรประจำวัน 87
- 18ความรู้ทัศนคติของหญิงตั้งครรภ์และสามีที่มีต่อการเปลี่ยนแปลง
ของร่างกายของหญิงระยะตั้งครรภ์จำแนกเป็นรายข้อ 90

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย